

OVER BEGINSSEL EN EERSTELING.

Overal hier en elders, buiten de kerk en binnen de kerk, is het altijd een gedrang onder mensen om de eerste te zijn. Belangrijk, belangrijker, de belangrijkste. De beste, de voornaamste. Niks en niemand boven je.

Wij mensen zijn bang onszelf tegen te vallen. De vergelijking met een ander is bedreigend en verheft die angst, zeker als die vergelijking ongunstig uitvalt: de ander die beter is, sterker, slimmer, intelligenter; dan delf jij het onderspit.

Mensen voelen zich gauw bedreigd, onveilig, onzeker en leeg. Je wilt zekerheid hebben, overzicht, weten wat je te wachten staat. Zo is dat ook bij de andere zoogdieren, toch?

Vervolg van het evangelie, zoals Lukas het optekende. Jezus is opmerkzaam. Degenen die met hem brood eten ook. Ze letten op elkaar en op Jezus. Zoals ook wij letten op elkaar. Hij heeft weet van beginsel en wording, van eerst en laatst, en een gepaste boodschap biedt hij aan de belangrijken en aan de gebogenen, aan de eersten en aan de eerstelingen, -want onderscheid maken hoort tot zijn begeesting; hij heeft weet van waardigheid en ijdelheid.

Luister dus. Stel je wordt uitgenodigd, voor een bijeenkomst van enig belang. Je gaat veel te vroeg van huis, want je wilt de beste plaats.... Of er is een geweldige uitverkoop, daar moet je vroeg bij zijn; anderen hebben dan niks, maar dat geeft niet. Jezus zegt: niet doen. Kies dan niet meteen vooraan ... je hoeft niet bang te zijn ...

Zo zijn we wel: vooraan zitten, de eerste zijn, de beste, de belangrijkste... Dat zijn we niet, dat weten we ook wel, maar het doen-alsof geeft zekerheid. We leren het niet zo gauw af, want de volgende keer doen we hetzelfde, maar dan kruipen we gewoon een beetje gewiekster voor. Wat geeft dat trouwens?

Wat is de eigenlijke reden, dat Jezus er wat van zegt? Wat beoogt hij? Hij heeft het niet zo op hiërarchie van boven naar beneden, die *wij* erop na houden en wat wij voor de goede orde noodzakelijk achten. Maar er zit meer achter. Vanuit wat Mattheus vertelt, huldigt hij een ander beginsel, hij geeft een heel andere invulling aan *belangrijk* en *eerst*: *Als iemand van jullie echt belangrijk wil zijn, dan staat zij of hij zonder pretenties ten dienste van jullie en van wie dan ook (diakonos) en wil iemand van jullie de eerste zijn, dan doet ie alles wat maar nodig is voor jullie voor wie dan ook.* (20,27). In de ogen van 'de mensen' –en wij zijn ook mensen- ben je dan niet de eerste, maar hoor je bij de degenen die degenen die niet opvallen: degenen die 's nachts de gangen schrobden in het ziekenhuis, de huishoudelijk hulpen van oude mensen die hun thuis niet meer kunnen schoonhouden. Jezus kijkt anders aan tegen belangrijk, voornaam, de eerste, vriendschap, gerechtigheid, waardigheid.

Waar haalt hij het vandaan? Dat heeft hij geleerd met het allereerste woord waarmee het de Bijbel begint: *"In den beginne, in beginsel, schept Die-wij -aanroepen hemel en aarde.* (Gen. 1,1).

Wat dat ermee te maken heeft? Het gaat me om dat woord: In den *beginne*. Met grote opzet opent dit woord de oren: *Beresjiet*. Dat moet niet achteloos vertaald worden met: *in het begin* (zoals in veel bijbel-vertalingen). Maar: *In den beginne*, of nog scherper: *in beginsel*. Laat het maar opvallen. 'In het begin' zou verwijzen naar een datum, zoveel jaar geleden ver voor onze tijd, een oerknal. Daar gaat het helemaal niet over. Het is goed: *In beginsel*

scheppend - het gaat maar door- die wij aanroepen als Vader. Het gaat over **ons**, vandaag, eigentijds, gebeuren dat dat ook de 22e zondag door het jaar omvat.

Dit eerste woord getuigt met alomvattend gezag, dat we niet moeten gaan tellen en meten met onze maten en met getallen. Hier is sprake van een andere maateenheid. Hier is een andere orde van kracht. Andere orde, andere ordening, andere volgorde, andere waardeschaal. Dat staat Jezus voor ogen en hij noemt het vaak bij naam en toenaam: het koninkrijk des hemels.

Daarom zijn deze twee zo ongevaarlijk lijkende verhalen niet zomaar voorvalletjes op een dag toen Jezus zin had om naar de synagoge te gaan, maar het zijn gelijkenissen en de reikwijdte is zoveel omvattender dan we op het eerste gezicht dachten. Surprise. Het grootse wordt in het klein verteld, dat is gemakkelijker om mee te nemen.

Het vervolg van de goede boodschap daarmee wordt niet bedoeld een stukje verder lezen in de Bijbel, neen, het is **vervolg vandaag**, de weg vandaag doorgaan, de boodschap die werkelijkheid is nu. Spreken wat geschreven is en nu wordt levend gelezen en opnieuw gehoord: door Jezus levend geleefd.

En even nieuw als ooit zet het de achteloosheid te kijk, waarmee wij al metend en rekenend, een begin en een einde menen te kunnen plaatsen en de mate van waardigheid van de ene mens en de ander te kunnen vaststellen. Wij mensen menen zo vaak boven de dingen te staan. Boven anderen, boven de dieren, boven alwat leeft, boven ... vult u maar in. Wij menen onze plaats te kennen.

Maar dat is niet de begeestering die Jezus drijft, want wij als mensen – dat is Jezus' overtuiging- zijn in beginsel *gekend, geroepen* als mensen van het koninkrijk van God, *geroepen* om principieel te zijn, eerstelingen die geacht worden er een totaal andere wijze van 'waardering' op na houden. Het siert de mens als zij of hij haar/zijn plaats kent, en als zij –van daaruit!- weet wat hem te doen staat - Jezus overtuiging- en de waardigheid bevestigt van de 'mensen van de straat', de waardigheid recht overeind houdt van degenen die als gehandicapt worden gezien, van de mensen op de gesloten afdeling van Joachim en Anna, de waardigheid van zovelen die de aansluiting hebben gemist ... ach we kennen ze wel... zovelen.

Jezus is opmerkzaam: Stel *jij* wordt geroepen, zegt hij, ... Wat doe *jij* dan? Stel dat je in goede doen bent, in de gelegenheid bent en de mogelijkheden hebt .... Wat doe jij dan? Wie nodig jij dan uit om leven mee te delen? De eerste lezing liet horen: *De wijze zoekt het in spiegelverhalen*. Jezus kijkt *met* ons in de spiegels, om ons zelf te zien en elkaar te zien, om elkaar te leren.... liefhebben, in beginsel. *Vervolg van het evangelie*.